

žalobce jako syn a člen domácnosti na statku žalovaného svého otce po řadu let pracoval a žalovaným, jak to v případech takových co do výživy, šacení a ostatních potřeb bývá, udržován byl. Nebylo ani zjištěno ani tvrzeno, že by mezi stranami sporu buď výslovně buď mlčky nebo konkludentními činy uzavřena bývala smlouva, vykazující náležitosti smlouvy námezdní ve smyslu § 1151 obč. zák., která jest podkladem a předpokladem použití předpisu § 1152 obč. zák. Pracuje-li dítě v domácnosti svého otce, přispívajíc prací k udržení a rozmnožení statku, z jehož výtěžku kryjí se i jeho vlastní veškeré potřeby na výživu, výchovu, šacení a zábavy, nelze z toho vyvozovati, že by tím zároveň získávalo právního titulu na mzdu ve smyslu § 1152 obč. zák., když ani s jeho ani se strany přednosty domácnosti nižádným projevem ani činem nebyl poměru tomu dán ráz poměru námezdního. Vzájemné povinnosti i práva v případech takových plynou z práva rodinného (§§ 92, 139 obč. zák.). Žalobce sice tvrdí, že konal práce, za které mzdu požaduje, z té příčiny, že mu odměna za ně slíbena byla v té formě, že jemu žalovaný slíbil postoupení živnosti. Soudy nižší nezjišťovaly této okolnosti, soud odvolací však vzal za pravdu a bezvadně odůvodnil, že žalovaný žalobce jednou huboval, že pracuje nedbale, jemu v hospodářství škodu působí a na svůj oděv nehledí, a hrozil mu, že mu bude platiti mzdu, ze které si žalobce sám vše poříditi a škody v hospodářství způsobené hraditi musí, načež žalobce prohlásil, toho že on nechce, že se polepší a že chce vše míti jako dříve. Z tohoto zjištění plyne jasně, že mezi stranami nebylo vůbec o odměně za práci (mzdě) jednáno, ba že námezdní poměr přímo vylučovaly; ale vychází z něho i to, že ani postoupení živnosti, byl-li slib takový vůbec učiněn, nebylo mezi nimi vymíněno jako úplata za konané služby, nýbrž že žalobci jednalo se jen o udržení poměru rodinného a o postavení příbuzného pomocníka žalovaného, kterýžto poměr patrně považoval za příznivější pro sebe než poměr námezdní. Byl-li při tomto svém vyjádření veden též nadějí na budoucí postoupení živnosti, nevyjádřil toho ani on jako podmínku dalšího trvání dosavadního poměru, ani žalovaný jako závazný slib nebo součást úplaty a nemůže tudíž ani o obdobném použití § 1173 obč. zák. býti řeči. Vůči tomuto právnímu názoru jeví se býti nerozhodným pro spor, by byly nižší soudy zjišťovaly, zdali žalovaný se své strany někdy žalobci sliboval postoupení živnosti, když žalobce ani netvrdí, že slibu toho přijal a na jeho základě v hospodářství pracovati pomáhal, nebo zjišťovaly, co sourozenci žalobcovi na podílech již dostali.

Čís. 451.

Navrhnutí opětnou dražbu (§ 154 ex. ř.) oprávněn jest i nadzástavní věřitel.

(Rozh. ze dne 23. března 1920, R I 93/20.)

Na vydražené nemovitosti vázlo zástavní právo, iež stíženo bylo nadzástavním právem žalobce, jemuž byla pohledávka přikázána k vybrání. Dle rozvrhovacího usnesení měl vydražitel zaplatiti pohledávku, o níž jde, hotově, což však, ač žalobcem upomínán, neučinil, pročež byl o zaplacení

žalován. Procesní soud první stolice žalobě vyhověl. Odvolací soud napadený rozsudek i celé řízení zrušil a žalobu odmítl. Důvody: Pro řešení otázky, zda žalobci přísluší právo žalobní, dlužno osvětliti právní poměr žalobce (nadzástavního věřitele, jemuž pohledávka byla přikázána k vybrání) k žalovanému (vydražiteli). Přikázáním pohledávky stal se žalobce dle §§ 308, 322 ex. ř. zmocněncem věřitelovým a byl oprávněn, by použil toho, čeho se mu dostane vymáháním přikázané pohledávky, k uspokojení vlastní pohledávky. Zmocnění takové zahrnuje dle § 308 ex. ř. všechny úkony, jež mohou přijíti v úvahu při realizování pohledávek. Také v případě, o němž tu jde, vystupuje žalobce vůči vydražiteli jako zmocněnec věřitelů, pro něhož byla pohledávka na vydražené nemovitosti zjištěna. Jde nyní o to, jakých zákonných prostředků může žalobce použiti. Zajisté přísluší mu pouze právo navrhnouti opětnou dražbu dle § 154 ex. ř. Exekuční řád obsahuje ustanovení, jak má vydražitel nejvyšší podání zapraviti a jakým způsobem mohou ho účastníci donutiti, by plnil řádně a včasné závazky, jež převzal na základě dražebních podmínek. Dle doslovu § 154 ex. ř. jsou tato ustanovení právem nutícím (ius cogens). Zmíněný předpis nestanoví, jako jest tomu na jiných místech (§§ 4, 128, 231 ex. ř.), výslovně, by bylo žalováno, nýbrž upravuje zvláštními předpisy, jak dlužno uplatniti právo hypotekárních věřitelů proti liknavému vydražiteli. Ježto pak v tomto případě žalobce jako poukázaný věřitel vystupuje jako zmocněnec hypotekárního věřitele, domáhaje se toho, by pohledávka tohoto byla z nejvyššího podání hotově vyplacena, jest zřejmo, že mu přísluší proti liknavému vydražiteli pouze návrh na opětnou dražbu, nikoliv však žaloba o placení. Nárok, jež žalobce uplatňuje, byl již zjištěn v řízení exekučním, a není tudíž třeba, by byl znova zjišťován v řízení o žalobě. Lhostejno, že rozvrhovací usnesení nezmiňuje se výslovně o nadzástavním právu žalobcově, poněvadž z pozemkové knihy jest zřejmo, že žalobce má právo nadzástavní a že mu byla pohledávka přiřčena k vybrání.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Budiž poukázáno ku správným důvodům odvolacího soudu, k nimž se na vyvrácení vývodů rekursu dodává, že i nadzástavní věřitel patří k osobám, jež vedle ustanovení § 154 ex. ř. mohou domáhati se opětné dražby, jednak, poněvadž přísluší mu zástavní právo nejen na zabavené pohledávce knihovní, nýbrž i na zástavním právu, pro ni zřízeném, tedy tím i na zastavené nemovitosti (§ 454 obč. zák.) a mimo to i proto, že jakmile mu byla pohledávka přikázána k vybrání, jest tím dle § 308 ex. ř. zmocněn, jménem dlužníkovým provésti nejen úkony, v tomto zákonném místě speciálně uvedené, nýbrž i, jak zřejmě tamže se praví, i jinaké úkony, jichž je třeba k zachování neb vymáhání pohledávky, mezi něž dojísta nutno čítati i právo podati návrh na opětnou dražbu pro nedodržení dražebních podmínek, čelící právě k tomu, by právo na pohledávku bylo vykonáno. Vždyť jest věcí exekučního soudu určení, kdo a jakým penízem z nejvyššího podání má dostati zaplacení. Proto musí i nadzástavní věřitelé u tohoto soudu pohledávky své vyúčtovati, musí za tím účelem k rozvrhovému roku býti předvoláni (§§ 209 odstavec druhý

a 210 ex. ř.) a mají právo podati odpor proti přihlášeným pohledávkám (§ 213 ex. ř.). Vydražitel nestojí k nadzástavnímu věřiteli v žádném právním poměru, otázku má-li platiti jemu či poddlužníkovi jeho (věřiteli hypotečnímu) přísluší rozhodnouti soudci, rozpočet provádějícímu, který by sám osoby, nároku nadzástavního věřitele na náhradu odporující, šlo-li by o zjištění sporných okolností, musil poukázati na pořad práva. Mezi osoby takové nemohl by však patřiti nikdy vydražitel jako t a k o v ý, poněvadž nemá nároku dostati nějaké úhrady z nejvyššího podání, nýbrž jedině povinnost toto pině zaplatiti tomu, komu a jak je soud přikáže. Ač v tomto případě otázka, byl-li vydražitel v prodlení čili nic, není rozhodná, poněvadž vymáhání knihovní pohledávky k hotovému placení z nejvyššího podání přikázané žalobou jest proti vydražiteli vůbec nepřipustné, ať se tato cesta nastoupí dříve než nastala dle podmínek dražebních povinnost vydražitelova k složení nejvyššího podání čili po projití této lhůty, přece poukázati sluší oproti stěžovateli, že dle dražebních podmínek bylo vydražiteli složití nejvyšší podání tudíž dojistá zbytek věřitelům přímo nezaplacený nejdéle do dvou měsíců po té, když příkaz vešel v moc práva, kteráž lhůta dávno již byla prošlá, když 17. října 1919 podal tuto žalobu.

Čís. 452.

Dědickou přihlášku poddědice k pozůstalosti předního dědice z důvodu fideikomisární substitute nutno odmítnouti a nelze proto, že tato přihláška dotýká se jmění, k němuž se přihlásil též dědic předního dědice, zahájití řízení dle § 125 a násl. nesp. říz.

(Rozh. ze dne 23. března 1920, R I 116/20.)

Matěj N. zemřel dne 14. května 1917, zanechav závěť, v níž ustanovil universálním dědicem svého syna Jana N—a s tím, že, kdyby přišel ve válce o život a se nevrátil, má připadnouti celá pozůstalost manželce zůstavitelově Anně N—ové. Pozůstalost odevzdána byla pak Janu N—ovi s tím, že v případě úmrtí jeho má připadnouti pozůstalé vdově Anně N—ové, nevlastní to matce Jani N—a. Když pak Jan N. dne 25. prosince 1918 zemřel doma na úbytě, nezanechav poslední vůle, přihlásil se k pozůstalosti ze zákona František R., jediný to zákonný dědic Jana N—a, jenž pocházel z prvního manželství jeho vlastní matky a soud přihlášku jeho přijal. Současně přihlásila se Anna N—ová, odvolávajíc se na poslední vůli Matěje N—a, k pozůstalosti, pokud jde o jmění, které Janu N—ovi připadlo jako dědici Matěje N—a a přihláška její byla rovněž na soud přijata. Po výslechu účastníků odkázal pozůstalostní soud Františka R—a s jeho dědicským nárokem na pořad práva dle obdoby § 126 nesp. říz., uloživ mu, by do 4 neděl po právoplatnosti usnesení podal na Annu N—ovou žalobu k uplatnění svého dědického nároku ohledně jmění, na něž si činí nárok též Anna N—ová. R e k u r s n í s o u d souhlasil s postupem pozůstalostního soudu.

N e j v y š š í s o u d zrušil usnesení nižších soudů a nařídil pozůstalostnímu soudu, by v projednání pozůstalosti Jana N—a pokračoval, řídě se právními zásadami, jak jsou vysloveny v důvodech.